

Strategia

Rozwiązywania Problemów Społecznych

Gminy Wądroże Wielkie

NA LATA 2008 - 2015

Zespół projektowy

Ośrodek Profilaktyki I Edukacji Społecznej

mgr Mirosław Ślesiński

Moderator Strategii

Wądroże Wielkie listopad 2008

Wstęp

Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. nr 64, poz. 593) stwierdza, że do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, **których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.**

Rozwiązywanie problemów społecznych, aby było skuteczne, powinno odbywać się poprzez profesjonalną pomoc powodującą przywrócenie mobilności, umiejętności i sił w pokonywaniu własnych problemów. Taki sposób rozwiązywania problemów społecznych nie wyklucza pomocy bezpośredniej, zabezpieczającej podstawowe potrzeby.

Poniższa STRATEGIA proponuje działania na dwóch płaszczyznach:

- działania profilaktyczne, ograniczające narastanie problemów społecznych,
- działania naprawcze (pomocowe), uwzględniające profesjonalne metody rozwiązywania problemów społecznych.

W rozwiązywaniu problemów społecznych w społeczności lokalnej najważniejsze jest przygotowanie kadr pomocowych i profilaktycznych, dostosowanie bazy do potrzeb pomocowych oraz uruchomienie mechanizmów kontrolno - motywujących zapewniających odpowiednie standardy działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, problemów alkoholowych i narkomanii, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego. W najbardziej ogólnym ujęciu oznacza sposób osiągania wyznaczonych celów poprzez sterowanie procesem rozwoju, integracji, polityki społecznej.

Formuła otwartego, ciągłego przewidywania i projektowania przyszłości powinna stanowić przydatne pragmatyczne narzędzie regulacji rozwoju w sytuacji, gdy nadmiar celów w stosunku do ograniczonych środków utrudnia podejmowanie bieżących i przyszłych decyzji. Zmienność uwarunkowań zewnętrznych, występowanie sprzeczności a nawet konfliktów interesów i dążeń różnych grup społecznych narzuca konieczność przyjęcia negocjacyjnej formuły zarządzania polityką społeczną. Istotą jej jest dochodzenie do porozumienia społecznego, minimalizując sytuacje konfliktowe. Jest to, zatem formuła kształtowania **strategii elastycznych, otwartych i dynamicznych wobec przyszłości.**

Cele integracji powinny być wyrazem dążeń i aspiracji społeczności lokalnej zmierzających do rozwiązania zidentyfikowanych problemów, likwidacji barier i zagrożeń oraz do

wykorzystania wszelkich szans tkwiących w potencjale ludzkim i materialnym dla przyszłej integracji.

Strategia jest, więc instrumentem umożliwiającym podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w odległej perspektywie. Zasady realizacji polityki długofalowej określają cele strategiczne i zadania związane z ich realizacją, działania i decyzje zarówno w najbliższym okresie, jak i decyzje w dalszym okresie powinny być podejmowane na podstawie niniejszej strategii.

Realizacja działań strategicznych spoczywa na instytucjach samorządu. Jednak należy pamiętać, że ważnym partnerem w wdrażaniu strategii są organizacje pozarządowe. To one będąc najbliższą lokalnych problemów społecznych są w stanie realizować z dużym sukcesem zadania wyznaczone przez strategię.

Społeczna akceptacja oraz identyfikacja mieszkańców z wypracowanymi celami dają szansę władzy lokalnej na przejście z poziomu administrowania do POZIOMU ZARZĄDZANIA polityką społeczną.

Jako element żywy Strategia będzie podlegać ciągłym zmianom – będą pojawiać się nowe, ważne cele, a część z przedstawionych w dokumencie straci swoją aktualność. Ten ciągły proces zmian jest jak najbardziej pożądanym, ponieważ będzie on miernikiem działań i dążeń społeczności lokalnej.

Strategia została przyjęta jako dokument przez Radę Gminy w dniu 19 listopada 2008 roku.

Strategia została opracowana na lata 2008 – 2015

Spis treści:

Wstęp	2
1.1 Podstawy prawne opracowania strategii	5
II. Uczestnicy, proces uspołecznienia, procedury	5
2.1 Uczestnicy	5
2.2 Proces uspołeczniania	6
2.3 Słownik pojęć	7
III. Wizja przyszłości i cel nadrzędny Strategii	7
IV. Charakterystyka środowiska społecznego	10
4.1 Krótka charakterystyka Gminy Wądroże Wielkie	10
4.2 Charakterystyka statystyczna Gminy Wądroże Wielkie	12
4.3 Diagnoza wybranych problemów społecznych	18
V. Pozycja strategiczna Gminy Wądroże Wielkie	22
5.1. Analiza SWOT	22
VI. Cele główne strategii, cele szczegółowe i ich realizacja	30
6.1 Cele główne strategii	30
6.2 Cele szczegółowe i ich realizacja	31
VII. System aktualizacji strategii	48
Załącznik: Europejski Fundusz Społeczny	49

1.1. Podstawy prawne opracowania strategii

Gmina Wądroże Wielkie przystąpiła do opracowania strategii na podstawie:

- Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku (Dz. U. nr 64 poz. 593, z dnia 15 kwietnia 2004 roku).

II. Uczestnicy, proces uspołeczniania, procedury

2.1 Uczestnicy

W pracy nad budową Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych uczestniczyło 16 osób. Wśród nich znalazły się osoby będące członkami Rady Gminy, jak również osoby z szeroko pojętej lokalnej społeczności związane ze strukturami zarządzania w gminie.

OSOBY UCZESTNICZĄCE W PRACACH NAD STRATEGIĄ ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH – WSPÓŁTWÓRCY STRATEGII.

Nazwisko i imię	Funkcja
1. Wasiak – Mic Wiesława	Kierownik GOPS
2. Kłaś Zofia	Pracownik socjalny
3. Łucka Dorota	Pracownik socjalny
4. Cecot Celina	Wicedyrektor SP Wądroże Wielkie
5 Brożyna Bernadetta	Pracownik socjalny
6. Czupak Michał	Radny Rady Gminy
7. Mazur Andrzej	Radny Rady Gminy
8.Stolarczyk Irena	Stowarzyszenie „PATRONUS”
9. Duda – Szczukiewicz Teresa	Osrodek Zdrowia - pielęgniarka

10. Plewa Elżbieta	Radna Rady Gminy
11. Pitek Wiesław	Radny Rady Gminy
12. Krawczyk Andrzej	Dzielnicowy KPP Jawor
13. Pluta Dawid	Przewodniczący Rady
14. Lachmirowicz Anna	Dyrektor Gimnazjum w Budziszowie Wielkim
15. Marciniak Andrzej	Zastępca wójta Gminy
16. Gadek Krystyna	Gł. Specjalista ds. integracji i promocji

2.2 Proces uspołeczniania

Poszczególne etapy planowania przeprowadzone zostały na spotkaniach, które odbyły się:

16 i 23 czerwca 2008 roku.

Uspołecznienie procesu planowania strategicznego jest wymogiem Unii Europejskiej i wiąże się w praktyce z zastosowaniem w procesie planowania, co najmniej dwóch z czterech niżej podanych zasad polityki strukturalnej Unii Europejskiej:

- **programowanie** – obowiązek tworzenia długookresowych strategii i planów rozwoju na poziomie narodowym, wojewódzkim i wszędzie tam, gdzie jest to uzasadnione potrzebami lokalnymi – także na poziomie gmin i powiatów,
- **subsidiarność** – jasne określenie kompetencji władzy wykonawczej różnych szczebli i upoważnienie (na mocy stosowanych aktów prawnych) samorządów do programowania i realizacji polityki społecznej regionu,
- **partnerstwo** – statutowy obowiązek konsultowania polityki społecznej z partnerami społecznymi na każdym poziomie programowania polityki społecznej.
- **koncentracja** – wybór i ustalenie hierarchii priorytetów w ramach programów operacyjnych i systematyczne zwiększanie przydziału środków na te działania w obszarach, na których koncentrują się problemy społeczne i ekonomiczne.

2.3 Słownik pojęć

WIZJA - dokąd zmierzamy, kim chcemy się stać, w imię jakich wartości działamy,
 MISJA – sens naszego istnienia i działania,
 PRIORYTETY – najważniejsze cele, pierwszoplanowa sprawa,
 CELE (KIERUNKI STRATEGICZNE) – opisują pożądane zmiany struktury powiązań i jakości w podsystemach rozwoju,
 ZADANIA – upodmiotowiony harmonogram działań (programów, czasów).

III. Wizja przyszłości i cel nadrzędny Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu gminy, jaki chcieliby osiągnąć mieszkańcy za 7 lat. Wizja określa bardzo ogólnie, dlaczego działamy, do czego dążymy, jakie chcemy osiągnąć cele, jeśli podejmiemy działania strategiczne

W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wądroże Wielkie **wizję** sformułowano w następujący sposób:

Gmina Wądroże Wielkie jest miejscem przyjaznym dla mieszkańców i turystów, umożliwiającym wysoki poziom życia poprzez:

- *zrównoważony rozwój gospodarczy (usługowo – turystyczno – ekologiczny),*
- *profesjonalną pomoc społeczną,*
- *nowoczesną edukację, skuteczne rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii,*
- *integrację społeczności lokalnej.*

Strategia pozwala zaplanować harmonijny plan rozwiązywania problemów społecznych, przygotować konspekt działań zgodny z wcześniej wypracowaną wizją, ze szczegółowym podziałem na najważniejsze obszary oraz ich poszczególne etapy realizacji. Pozwolą one przybliżyć nas do wcześniej ustalonych zamysłów.

W przeprowadzonych ankietach reprezentanci społeczności Gminy *Wądroże Wielkie* określili w sposób szczegółowy oczekiwania realizacyjne w zakresie:

EDUKACJA PUBLICZNA

- nałożenie większych nakładów finansowych na nauczanie języka angielskiego- bezpłatna nauka
- lepsza współpraca rodziców z kadrami nauczycielską
- więcej zajęć pozalekcyjnych, rozwijanie zainteresowań wśród młodzieży szkolnej
- przeciwdziałania ze strony kadry nauczycielskiej przemocy wśród młodzieży
- częstsze spotkania z psychologiem,
- organizowanie spotkań edukacyjnych dla dorosłych
- zatrudnienie osoby koordynującej pracę świetlic
- budowa sali gimnastycznej w Wądrożu Wielkim
- wypracowanie metod, programów sprzyjających większej integracji uczniów ze szkołą
- zatrudnienie pedagoga szkolnego

POMOC SPOŁECZNA I PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

- lepsza współpraca z beneficjentami
- polepszenie współpracy z instytucjami – sądy, policja, szkoły, ośrodki zdrowia, PCPR
- rozwijanie świadomości o możliwościach interwencyjnych w sytuacjach zagrożenia
- organizowanie warsztatów szkoleniowych dla beneficjentów
- zwiększenie pomocy finansowej ze strony gminy
- zatrudnienie konsultantów – prawnika, psychologa,
- utworzenie KIS - u
- polepszenie bazy lokalowej
- zakup samochodu na potrzebę ośrodka i osób niepełnosprawnych
- zatrudnienie konsultantów psychologa i prawnika
- szkolenia pracowników
- zaplecze do szkoleń, spotkań, rozmów indywidualnych
- praca i płaca zgodna z zaangażowaniem
- więcej pracy socjalnej niż pomocy finansowej
- więcej poradnictwa dla rodziny
- większa dostępność osób niepełnosprawnych do instytucji publicznych

ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

- zwiększenie dostępności do pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin
- współpraca środowisk wiejskich z GKP i RPA- podnoszenie świadomości społecznej
- organizacja zajęć sportowych i rekreacyjnych dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych
- utworzenie i prowadzenie Punktu Interwencji Kryzysowej
- więcej programów profilaktycznych w szkołach
- współpraca ściślejsza z Policją, Sądem
- tworzenie nowych świetlic środowiskowych
- organizacja zabaw plenerowych promujących trzeźwość
- ściślejsza kontrola sprzedaży alkoholu dzieciom i młodzieży

- zwiększenie świadomości zagrożeń spowodowanych alkoholem i narkotykami
- większa dostępność do specjalistów, w tym socjoterapeutów, psychologów,

Z powyższych oczekiwań, co do działań w obszarach rozwiązywania problemów społecznych można sformułować cel nadrzędny strategii.

Wysoka jakość życia mieszkańców Gminy Wądroże Wielkie, życie wolne od zagrożeń, kapitał ludzki oparty na wiedzy, zintegrowana społeczność, profesjonalna pomoc społeczna.

Cel ten jest syntetyczną i skróconą wersją myśli, które zawarte są w wizji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy. Jest to hasłowe wyrażenie wizji rozwoju społecznego mieszkańców Gminy.

IV. Charakterystyka środowiska społecznego.

4.1 Krótka charakterystyka Gminy Wądroże Wielkie¹

Gmina Wądroże Wielkie leży w powiecie jaworskim w województwie dolnośląskim na pograniczu dwóch makroregionów Polski Południowo-Zachodniej: Niziny Śląsko-Łużyckiej oraz Makroregionu Przedgórze Sudeckiego. Siedziba gminy - Wądroże Wielkie znajduje się w jej zachodniej części.

Przez północno-wschodnią część gminy, nieco poniżej jej centrum, przebiega autostrada A4. Jest to najkrótsze połączenie na linii Berlin-Lwów. Atutem wynikającym z położenia jest więc łatwa dostępność dla krajów sąsiadujących z Polską od zachodu i południa, co w aspekcie turystycznym ma istotne znaczenie. Na terenie gminy przy autostradzie planowana jest budowa Miejsca Obsługi Podróżnych (MOP). W skład MOP-u wchodzić ma stacja paliw, parkingi, obiekty gastronomiczne i miejsca odpoczynku podróżnych.

Gmina Wądroże Wielkie jest gminą typowo rolniczą. Istnieją tu dobre warunki naturalne dla rolnictwa i uprawy roślin. Ponad 86% jej powierzchni stanowią użytki rolne.

Na terenie gminy występują jedynie zakłady przemysłowe branży rolno-spożywczej: piekarnia w Wądrożu Wielkim, młyn w Mierzycach oraz ferma drobiu w Gadkowie i Bielanych. Ponadto działa ponad 200 podmiotów gospodarczych w branży: usługi, handel, budownictwo i kamieniarstwo.

Dla rozwoju funkcji przemysłowo-składowej wyznaczono tereny zlokalizowane w takich obrębach wiejskich jak: Wądroże Wielkie, Wądroże Małe, Postolice, Budziszów Wielki, Bielany, Gadków i Jenków. Dla terenów tych opracowany jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

Gmina wielką wagę przywiązuje do ochrony środowiska. W chwili obecnej gmina jest w 100% zwodociągowana. Gmina posiada opracowaną koncepcję uporządkowania gospodarki ściekowej. Wybudowana we wsi Mierzyce oczyszczalnia ścieków /biologiczno-mechaniczna / w chwili obecnej po rozbudowie i modernizacji odbiera ścieki z czterech miejscowości:

Mierczyce, Skała, Wądroże Wielkie i Wądroże Małe Przewidziana jest także budowa jeszcze jednej oczyszczalni w Budziszowie Wielkim, dzięki której skanalizowana zostanie pozostała część gminy.

Gmina liczy 4142 mieszkańców. Ludność skupiona jest w 18 sołectwach, rozmieszczonych dość równomiernie na terenie gminy.

Gmina Wądroże Wielkie jest jednostką prowadzącą dla trzech jednostek oświatowych : Gimnazjum w Budziszowie Wielkim , Szkoły Podstawowej w Wądrożu Wielkim i Gminnego Przedszkola. Tak zorganizowana sieć szkół w chwili obecnej jest racjonalna ze względu na niskie koszty utrzymania i dowozu dzieci. Dowóz dzieci do szkół odbywa trzema autobusami stanowiącymi własność gminy.

Teren gminy posiada bogatą historię. Rejon Wądroża Wielkiego znany jest jako miejsce intensywnej eksploatacji złota w średniowieczu, zwłaszcza w XIV w. Wśród zachowanych zabytków dominują głównie obiekty sakralne.

Chętni do związania z gminą Wądroże Wielkie swych losów /nie tylko gospodarczych / znajdą dla siebie atrakcyjne tereny i mogą liczyć na otwartość i pomoc władz gminy.

Charakterystyka Gminy:

- * Powierzchnia gminy - 89,15 km²
- * Liczba mieszkańców - 4103 (stan na 31.12.2007 r.)
- * Stopa bezrobocia - 8,2% (stan na 30.11.2007 r.)

Struktura ekonomiczna:

- * Rolnictwo
- * Przemysł rolno-spożywczy
- * Budownictwo
- * Kamieniarstwo
- * Usługi i handel

Atuty gminy

1. Położenie na szlaku turystycznym, wynikające z przebiegającej przez teren gminy autostrady A4 na trasie Wrocław - Legnica - Olszyna.
2. Rezerwy terenów pod inwestycje przemysłowe i infrastrukturę techniczną.
3. Potencjalne zasoby i możliwości eksploatacji złóż surowców naturalnych, a zwłaszcza surowców skalnych /łupek szarogłazowy/ i kruszywa naturalnego /piaski i żwiry/.

Planowane kierunki inwestowania w Gminie Wądroże Wielkie:

1. Rozwój funkcji przemysłowo - składowej.
2. Tworzenie warunków do odtworzenia systemu obsługi rolnictwa: punkty skupu produktów rolnych, punkty sprzedaży artykułów i środków do produkcji rolnej.
3. Tworzenie warunków rozwoju alternatywnych źródeł dochodu:
  - a) Rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnej
  - b) Tworzenie warunków dla rozwoju funkcji nie związanych ze środowiskiem przyrodniczym usługi, przemysł, rzemiosło).

Ułatwienia dla inwestorów: Istnieje możliwość zastosowania ulgi w podatku od nieruchomości dla przyszłych inwestorów.

¹ Na podstawie oficjalnej strony internetowej gminy Wądroże Wielkie

4.2 Analiza sytuacji społecznej Gminy Wądroże Wielkie na podstawie danych wtórnych.

Zakres analizy:

- podstawowe informacje o stanie i strukturze ludności,
- skala pomocy społecznej oraz przyczyny korzystania ze świadczeń pomocy społecznej
- wielkość, dynamika i struktura bezrobocia rejestrowanego

Wykorzystane źródła danych:

- informacja ośrodka pomocy społecznej Wądroże Wielkie
- informacja powiatowego urzędu pracy .
- urząd Gminy Wądroże Wielkie

Tabela 1. Wybrane dane statystyczne Gminy Wądroże Wielkie

LP.	DANE	JEDNOSTKA	LATA	
			2006	2007
1	Powierzchnia			
		ha	8915	8915
	w tym:			
	Użytki rolne	ha	7728	7728
	Lasy	ha	65	65
2	Ludność			
		osoba	4161	4125
	W tym:			
	Młodociani (do lat 14)	osoba	896	953
	Osoby starsze (pow. 60 lat)	osoba	643	689
3	Osoby fizyczne prowadzące działalność			
		osoba		
	Budowlane	sztuki	81	88
	Transportowe	sztuki	23	18
	Turystyczne	sztuki	4	1
	Handlowe	sztuki	98	63
4	Zasoby mieszkaniowe			

	Komunalne (mieszkania)	sztuki	27	24
	Powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	1.409	1.267
5	Infrastruktura			
	Lokale gastronomiczne, bary	sztuki	3	3
	Miejsca noclegowe (agroturystyka)	sztuki	-	-
6	Służba zdrowia			
	Ośrodki Zdrowia	sztuki	2	2
	Apteki	sztuki	2	2

Źródło: Urząd Gminy Wądroże Wielkie

Wzrasta liczba osób prowadzących działalność gospodarczą, np. w usługach budowlanych o 7,95%, a w handlu i turystyce spada.

Tabela 2. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku.

GRUPA WIEKOWA	GMINA	
	OGÓŁEM	KOBIETY
2006 rok		
Wiek przedprodukcyjny (0 - 19 lat)	1067	537
Wiek produkcyjny (20 – K60/M65)	2460	1127
Wiek poprodukcyjny (powyżej K60/M65)	643	399
2007 rok		
Wiek przedprodukcyjny (0 - 19 lat)	1008	505
Wiek produkcyjny (20 – K60/M65)	2426	1141
Wiek poprodukcyjny (powyżej K60/M65)	689	418

Źródło: Urząd Gminy Wądroże Wielkie

Osoby starsze /pow. 60 r.ż/ stanowią 16,70 % ogółu mieszkańców, osoby do 19 lat – 24,44 %. Analiza struktury wieku mieszkańców jest korzystna, 58,84 % mieszkańców jest w wieku produkcyjnym.

Negatywnym trendem w porównaniu do roku poprzedniego, jest spadek liczby ludności, szczególnie w wieku młodym. Ponadto analiza powyższych danych wskazuje na niewielki spadek liczby osób w wieku produkcyjnym, oraz wzrost w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 3. Bezrobotni w Gminie Wądroże Wielkie

Kolejny etap analizy danych wtórnych, odnosi się do problematyki bezrobocia, w tym bezrobocia rejestrowanego.

Tabele 3, 4 i 5 przedstawiają wielkość bezrobocia na przestrzeni ostatnich dwóch lat.

Tabela 3. Bezrobotni w Gminie Wądroże Wielkie

	2006 ROK		2007 ROK	
	OGÓŁEM	KOBIETY	OGÓŁEM	KOBIETY
BEZROBOTNI	277	143	202	105
Z PRAWEM DO ZASIŁKU	49	10	36	15
ABSOLWENCI	11	8	4	4

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy

*w związku z wejściem nowej Ustawy z dnia 20 kwietnia o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy od dnia 01.06.2004 r. nie występuje definicja „absolwent”

**osoby bezrobotne w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki

Jak widać z prezentowanych danych w okresie kolejnych lat poprawia się sytuacja: maleje bezrobocie rejestrowane – spadek o 27,07% w stosunku do 2006 roku.

Dla oceny specyfiki lokalnej zjawiska bezrobocia istotna jest jego struktura. Poniżej bezrobotni a ich wykształcenie.

Tabela 4. Bezrobotni – według wykształcenia.

LATA	PODSTAWOWE		ZASADNICZE		ŚREDNIE OGÓLNE		ŚREDNIE ZAWODOWE		WYŻSZE	
	OGÓŁEM	KOBIETY	OGÓŁEM	KOBIETY	OGÓŁEM	KOBIETY	OGÓŁEM	KOBIETY	OGÓŁEM	KOBIETY
2006	122	56	88	40	11	9	48	32	8	6
2007	100	52	57	26	3	2	35	22	7	3

Źródło: Urząd Pracy

Właściwie w każdej kategorii wykształcenia nastąpił spadek osób bezrobotnych. I tak:

- wśród bezrobotnych z wykształceniem podstawowym spadek wyniósł 18,03%,
- wśród bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym spadek wyniósł 35,23%,
- wśród bezrobotnych z wykształceniem średnim zawodowym spadek wyniósł 27,08%,
- wśród bezrobotnych z wykształceniem wyższym spadek wyniósł 12,5%,

Tabela 5. Bezrobotni - struktura wieku.

LATA	OGÓŁEM	18 - 24		25 - 34		35 - 44		45 - 54		55 – 65*	
		OGÓŁ	KOBIETY	OGÓŁ	KOBIETY	OGÓŁ	KOBIETY	OGÓŁ	KOBIETY	OGÓŁ	KOBIETY
2006	277	53	32	79	32	51	26	77	28	17	5
2007	202	38	22	51	34	35	22	55	21	23	6

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy

*w przypadku kobiet 55-59 lat

Także analiza bezrobocia z uwzględnieniem wieku bezrobotnych pokazuje spadek w poszczególnych grupach wiekowych.

W grupie 18-24 lat spadek o 28,30%

W grupie 25-34 lat spadek o 35,44%

W grupie 35-44 lat spadek o 31,37%

W grupie 45-54 lat spadek o 28,57%

W grupie 55-65 lat wzrost o **26,08%**

Tabela 6. Ilość osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej.

Tabela 6 i 7 zawiera informację o wielkości przyznawanych w gminie Wądroże Wielkie świadczeń z pomocy społecznej. Wskaźnik ten można potraktować jako swego rodzaju wskaźnik interwencji socjalnej.

	LICZBA GOSPODARSTW DOMOWYCH	LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH	% OGÓŁU MIESZKAŃCÓW	LICZBA GOSPODARSTW DOMOWYCH	LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH	% OGÓŁU MIESZKAŃCÓW
	2006 rok			2007 rok		
UBÓSTWO	126	501	11	91	372	8
SIEROCTWO	0	0	0	0	0	0
OCHRONA MACIERZYŃSTWA	3	16	0	0	0	0
BEZDOMNOŚĆ	0	0	0	0	0	0
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	59	165	3	52	149	3
BEZROBOCIE	95	422	10	63	292	6
BEZRADNOŚĆ	35	203	4	26	166	3
DŁUGOTRWAŁA CHOROBA	43	150	3	34	116	2
ALKOHOLIZM	18	86	2	12	58	1

Zródło: GOPS Wądroże Wielkie.

Tabela 7. Ilość osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej.

	2006 ROK	2007 ROK
LICZBA ŚWIADCZENIOBIORCÓW OTRZYMUJĄCYCH POMOC - OGÓŁEM	177	187
W TYM ZADANIA WŁASNE	157	165
W TYM ZADANIA ZLECONE	31	27
LICZBA RODZIN	151	129
LICZBA OSÓB W RODZINACH	534	482

Źródło: GOPS Wądroże Wielkie

Analiza udzielonej pomocy w okresie dwuletnim pokazuje zróżnicowanie przyczyn pomocy.

W 2007 roku pomocą społeczną objęto 7,94 % ogółu mieszkańców Gminy Wądroże Wielkie, w tym 1,11% z zadań zleconych i 6,83% z zadań własnych.

Tabela 8. Dane z Policji w Jaworze

Lp.	Kategorie przestępstw	Podejrzani dorośli				Podejrzani nieletni			
		ogółem		w tym w związku z alkoholem		ogółem		w tym w związku z alkoholem	
		2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007
1.	zabójstwo	1	-	1	-	-	-	-	-
2.	nieumyślne spowodowanie śmierci	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	uszkodzenie ciała	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	udział w bójce lub pobiciu	-	2	-	-	-	-	-	-
5.	zgwałcenie	-	-	-	-	-	-	-	-
6.	znęcanie się nad rodziną	7	4	7	4	-	-	-	-

7.	kradzież mienia	19	6	-	-	-	-	-	-
		ogółem				po spożyciu alkoholu lub w związku z alkoholem			
		2006		2007		2006		2007	
8.	kolizje i wypadki drogowe	121	88			5	6		
9.	interwencje domowe policji	21	19			21	19		
10.	samobójstwa i próby samobójstw	1	1			-	-		
Wnioski o ukaranie skierowane przez policję do sądu grodzkiego						ogółem			
						2006		2007	
1.	za wykonywanie czynności zawodowych przez osoby nietrzeźwe					-	-		
2.	za sprzedaż napojów alkoholowych bez wymaganego zezwolenia					-	-		
3.	za nabywanie lub spożywanie napojów alkoholowych w miejscach niedozwolonych					-	-		
4.	za prowadzenie pojazdów po spożyciu alkoholu					9	15		
5.	za zakłócenie ruchu drogowego przez pieszych po spożyciu alkoholu					-	-		

Analizując dane statystyczne przedstawione wyżej, należy stwierdzić:

- obniża się bezrobocie
- spada liczba świadczeniobiorców pomocy społecznej,
- spada ilość policyjnych interwencji domowych, chociaż większość tych interwencji ma związek z alkoholem,

4.3 Diagnoza problemów uzależnień i innych zagrożeń społecznych – na podstawie raportu z badań monitoringowych z czerwca 2008 roku.

Ośrodek Profilaktyki i Edukacji Społecznej w Elblągu zgodnie ze zleceniem Urzędu Gminy Wądroże Wielkie przeprowadził badanie diagnostyczne w placówkach oświatowych na terenie gminy, oraz ankietę wśród osób pracujących na rzecz środowisk dysfunkcyjnych.

Celem badań była diagnoza środowiska szkolnego w zakresie problemów sięgania po środki psychoaktywne (papierosy, alkohol, narkotyki).

Dane uzyskane z badań umożliwią przede wszystkim:

- określenie obszarów szczególnie zagrożonych,
- zorganizowanie działań zapobiegających szerzeniu się uzależnień,
- opracowanie programu działań profilaktycznych.

ANALIZA WYNIKÓW

1. Doświadczenia własne z piciem alkoholu ujawnia **64,21 %** populacji badanych. Wyraźnie widać wzrost ilości osób pijących alkohol w poszczególnych typach placówek, **od 44,45 % w szkołach podstawowych przez 53.85 % w I klasach gimnazjalnych i 93,94 % w III klasach gimnazjalnych.** Większość ankietowanych pije alkohol kilka razy w roku, chociaż aż **4,21 %** respondentów zadeklarowało picie 40 razy i więcej w swoim życiu. W grupie tej przeważają chłopcy.
2. Palenie papierosów rozpowszechnione jest przede wszystkim w szkołach ponad gimnazjalnych. W szkole podstawowej pali **36,11 %** uczniów, w Gimnazjum kl. III już **72,73%**. Przyjmując, że deklaracja o paleniu 20 papierosów dziennie, jest informacją o paleniu przymusowym /uzależnieniu/, **do takiego problemu przyznaje się 3,03 % uczniów.**

Młodzież najczęściej pije u siebie w domu lub kogoś, w parku, pod chmurką, na dyskotece .

3. Picie destruktywne / upijanie się/ nasila się w Gimnazjum / upiło się przynajmniej raz w życiu 60,61 % uczniów III klasy Gimnazjum.
4. Do braku kontaktu z narkotykami najczęściej przyznają się uczniowie szkół podstawowych. W Gimnazjum liczba abstynentów narkotykowych zmniejsza się o ok. 10 %.

Jeżeli młodzież gimnazjalna już sięga po narkotyki to najczęściej sięga po:

- Marihuana i haszysz – 15,15 %
  - Leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza – 9,10%
  - Amfetamina – 3,03%
5. Uczniowie zaopatrują się u starszych kolegów lub rówieśników – dotyczy to w głównej mierze gimnazjalistów. Według respondentów najłatwiej kupić marihuanę na dyskotece lub w barze.

W prowadzonej diagnozie problemów społecznych przeprowadzono sondaż wśród pracowników pomocy społecznej i członków Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na temat doświadczeń związanych z przemocą domową i ceną przygotowania i pomocy profesjonalistów.

Wypełniono 13 ankiet.

Respondenci sondażu w większości spotkali się z przypadkami przemocy w rodzinie.

Najczęściej były to dzieci poważnie zaniedbane / 33 przypadki/, dorosłe ofiary przemocy w rodzinie / 10 osób/, dzieci ofiar przemocy w rodzinie /13 przypadków/, sprawców przemocy w rodzinie /16 przypadków/, dzieci krzywdzonych emocjonalnie / 19 /.

Według respondentów w procesie interwencji w rodzinie w której występuje przemoc najczęstszym utrudnieniem jest:

- Wycofywanie zawiadomienia o przestępstwie przez osobę zgłaszającą,
- Brak możliwości odseparowania sprawcy od ofiary,
- Długotrwałe dochodzenie i postępowanie sądowe.

Respondenci wśród osób pomagających osobom pokrzywdzonym przez sprawcę wymieniają przede wszystkim pracowników socjalnych i pedagogów szkolnych. Najrzadziej wśród pomagających wymieniani są policjanci i lekarze. W ocenie przygotowania do diagnozy i interwencji występuje duże zróżnicowanie w opinii respondentów lub jej brak.

Wśród nie mających wystarczającej wiedzy diagnostycznej wymieniani są lekarze. Najczęściej wiedzę o diagnozowaniu przypadków i sposobach interwencji posiadają pracownicy socjalni i członkowie komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

WNIOSKI

• *Napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży. Chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 64,21% uczniów. Picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 20,21% piętnasto-szesnastolatków.*

• *Prawie co trzeci z badanych przyznaje się do przekraczania progu nietrzeźwości. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem chociaż raz upiło się 6,32% uczniów.*

• *Chociaż raz w życiu paliło 46,68 % respondentów badania. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem paliło 21,05 % uczniów.*

Jeszcze rzadziej zdarza się przyjmowanie leków uspokajających lub nasennych bez przepisu lekarza. Takie doświadczenia chociaż raz w życiu stały się udziałem 8,42% uczniów.

• *Zdecydowana większość badanych nigdy po substancje nielegalne nie sięgała. Wśród tych, którzy mają za sobą takie doświadczenia większość stanowią osoby, które co najwyżej eksperymentowały z marihuaną lub haszyszem.*

• *Pracownicy instytucji pomocowych spotykali się z problemem przemocy domowej, najczęściej było to zaniedbanie wobec dzieci.*

V. Pozycja strategiczna Gminy Wądroże Wielkie

5.1 Analiza SWOT

Głównym narzędziem oceny uwarunkowań jest analiza SWOT. Jest to metoda służąca do badania otoczenia organizacji oraz analizy jej wnętrza.

Gmina Wądroże Wielkie ma ograniczony wpływ na kształtowanie się procesów społeczno – prawnych będących w jej otoczeniu. Może jednak w sposób aktywny wykorzystywać szanse oraz unikać zagrożeń płynących z otoczenia.

Analiza SWOT oparta jest na prostym schemacie klasyfikacyjnym, w którym czynniki wpływające dzielimy na:

1. wewnętrzne pozytywne – mocne strony (Strengths),
2. wewnętrzne negatywne – słabe strony (Weaknesses),
3. zewnętrzne pozytywne – szanse (Opportunities),
4. zewnętrzne negatywne – zagrożenia (Threats).

Ocena potencjału w aspekcie słabych i mocnych stron pozwala na określenie siły i słabości gminy w zakresie analizowanych sfer społecznych. Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii, słabości to problemy i ograniczenia do pokonania. Zagrożenia to ostrzeżenie przed niepożądanym rozwojem warunków zewnętrznych, szanse to wsparcie i inspiracje dla lokalnej polityki społecznej

Analiza SWOT (skala 1-5)

EDUKACJA PUBLICZNA			
MOCNE STRONY	OCENA	SŁABE STRONY	OCENA
- Realizacja programu profilaktyki szkoły	4	- niedostateczna ilość godzin pracy pedagoga szkolnego,	5
- Współpraca z GKP i RPA	4	brak psychologa,	5
- Spotkania edukacyjne dla rodziców (niestety niska frekwencja)	4	- brak środków finansowych na zajęcia popołudniowe,	5
- Współpraca z poradnią pedagogiczno-psychologiczną w Jaworze	4	- trudności w dowożeniu dzieci na zajęcia pozalekcyjne,	5
- Propagowanie wartości rodzinnych, wspólnego spędzania czasu podczas festynu szkolnego (Świąta Rodziny)	4	- małe zainteresowanie ze strony rodziców ofertami edukacyjnymi,	4
- nauczyciele posiadają wymagane wykształcenie,	5	- niska świadomość społeczna, bierność społeczna,	4
- uczniowie chętnie uczestniczą w zajęciach organizowanych przez szkołę,	4	- niska aktywność Rady Rodziców Szkoły, Rad Sołeckich,	5
- przedszkole publiczne	5	- brak edukacji dorosłych,	4
- wystarczająca sieć placówek oświatowych	5	- nadużywanie alkoholu przez młodzież,	5
		- brak działalności w świetlicach wiejskich, brak opieki w świetlicach,	4
		- słabe wyposażenie w pomoce naukowe(multimedialne)	4
		- przestarzały sprzęt szkolny (chodzi o normy unijne)	5
		- nieprzystosowanie obiektów szkolnych dla dzieci z niepełnosprawnością ruchową,	5
		- brak gabinetów specjalistycznych np. logopedycznych, rewalidacyjnych,	5
		- brak monitoringu placówek,	5
		- brak nauczycieli uczących języka angielskiego,	5
		- brak zainteresowania rodziców problemami dzieci i młodzieży,	5
		- brak umiejętności wśród rodziców w radzeniu sobie z problemami własnych dzieci,	5

SZANSE	OCENA	ZAGROŻENIA	
- wejście Polski do UE – możliwość korzystania z programów unijnych, - tworzenie stowarzyszeń i pozyskiwanie środków pozarządowych, możliwość kształcenia, odbywania stażu i pracy za granicą,	4	- wysokie koszty szkoleń, - zbyt duża odległość do ośrodków szkoleniowych	4
	4	- zbyt mała w stosunku do potrzeb liczba programów rządowych, ministerialnych i unijnych skierowanych do placówek edukacyjnych	4

POMOC SPOŁECZNA, PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE			
MOCNE STRONY	OCENA	SŁABE STRONY	OCENA
- fachowa kadra	5	- zła baza lokalowa	5
- dobra współpraca z Policją, Szkołą	5	- brak trzeciego pracownika socjalnego na etat	5
- możliwość dobrego rozeznania środowiska (fachowa praca socjalna)	4	- brak współpracy z sądami	1
- gotowość do podnoszenia kwalifikacji przez kadre	5	- brak konsultantów-psychologa, pracownika itp.	5
- stała pomoc materialna	5	- beneficjenci są roszczeniowi	3
- dożywianie w szkołach	5	- niskie wykształcenie beneficjentów i niechęć do współpracy z pracownikiem socjalnym	4
- pomoc żywnościowa w naturze	5	- brak środka lokomocji dla pracowników OPS	5
		- brak środka transportu dla przewozu osób niepełnosprawnych	5
		- brak lokali na rzecz organizacji pozarządowych	5
		- brak KIS	5
		- bariery architektoniczne	5
		- brak instytucji do zintegrowanej pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	5
		- przemocy i poradnictwa dla rodziny	4
		- dziedziczenie ubóstwa, brak motywacji do zmiany obecnego stylu życia,	5
		- niskie wykształcenie lub jego brak,	4
		- narastająca liczba uzależnionych od alkoholu, rodziny wielodzietne i niepełne, wzrastająca liczba osób starszych wymagających całodobowej pomocy i opieki, uzależnienie od pomocy społecznej, przeniesienie problemów na pracowników instytucji	4
			4

SZANSE	OCENA	ZAGROŻENIA	OCENA
- malejące bezrobocie - rozwój agroturystyki, - możliwość korzystania z funduszy UE - standaryzacja działań pomocy społecznej	4 3 5 4	- zlecenie dla Ośrodka Pomocy Społecznej dodatkowych obowiązków	4

ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII			
MOCNE STRONY	OCENA	SŁABE STRONY	OCENA
- fachowa kadra - kadra nauczycielska jest przeszkolona w temacie uzależnienia - 4 świetlice środowiskowe - dobra współpraca ze szkołami i przedszkolem w zakresie profilaktyki - gotowość do podnoszenia kwalifikacji - dobra współpraca z Policją	4	- brak bazy lokalowej dla Komisji rpa	5
	4	- słaby dostęp do terapeutów, psychologów do spraw uzależnień	4
	2	- niska świadomość społeczna zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu	4
	5	- niewystarczające środki finansowe na podejmowanie działań pomocowych	5
	5	- niska motywacja beneficjentów do podjęcia leczenia odwykowego	4
	3	- brak akceptacji, dziedziczenie błędów, niski poziom akceptacji, obojętność społeczeństwa wobec osób pijących i przemocy	5
		- brak grupy Al-Anon	
	- brak oferty i pomocy dla młodzieży pijącej	5	
	- brak gminnego programu ochrony ofiar przemocy domowej	5	
			5
SZANSE	OCENA	ZAGROŻENIA	OCENA
- pozyskiwanie środków unijnych	4	- długie terminy oczekiwania na leczenie	4
		- brak sankcji za nie zastosowanie leczenia	4
		- brak możliwości egzekwowania leczenia osób uzależnionych	4

POMOC OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM			
MOCNE STRONY	OCENA	SŁABE STRONY	OCENA
- działa stowarzyszenie na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych i ich rodzin - dom pomocy społecznej - współpraca GOPS i Urzędu z NGO - dobra współpraca ze Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym, Ośrodkiem Wsparcia - dobra współpraca z Ośrodkiem Zdrowia	4 5 4 4 5	- bariery architektoniczne w Urzędzie i w GOPS i innych miejscach użyteczności publicznej - izolacja i bierność osób niepełnosprawnych w środowisku - brak środków finansowych na aktywne formy integracji - brak pracy dla osób niepełnosprawnych na terenie Gminy - niewystarczająca opieka środowiskowa - brak środka transportu - brak oferty pomocy specjalnej (psychologicznej, pedagogicznej, terapii zajęciowej) - zbyt mała liczba zatrudnionych opiekunek w terenie - brak fizykoterapeutów - braki w zaopatrzeniu sprzętu rehabilitacyjnego - brak specjalistycznych usług psychoterapeutycznych dla dorosłych - brak dziennego domu pobytu - brak edukacji dla rodzin w których żyją osoby niepełnosprawne oraz dla lokalnego społeczeństwa - rozluźnione więzi rodzinne: zanik podstawowych wartości etycznych ,przeniesienie obowiązków opieki nad osobą niepełnosprawną na instytucje	5 5 5 5 5 4 5 5 5 5 5 5 5 5 5 4
SZANSE	OCENA	ZAGROŻENIA	OCENA
- finansowanie programów na rzecz osób niepełnosprawnych ze środków UE, PEFRON	4	- rozrastająca liczba osób wymagających całodobowej opieki i pielęgnacji - brak środków na ponoszenie kosztów pobytu w DPS	4 5

BUDOWNICTWO SOCJALNE			
MOCNE STRONY	OCENA	SŁABE STRONY	OCENA
- przychylność Rady Gminy do realizacji budownictwa socjalnego w Gminie	2	- brak wydzielonych terenów przeznaczonych pod budownictwo socjalne	5
- w studium zagospodarowania przestrzennego gminy ujęto tereny pod budownictwo mieszkaniowe	4	- za mało mieszkań komunalnych i w złym stanie technicznym	5
		- ograniczona sytuacja finansowa Gminy	5
		- brak wolnych mieszkań socjalnych wydzielonych z zasobów gminy	5
		- brak mieszkań chronionych	
		- beneficjenci nie dbają o lokale, nie potrafią zmienić swojego stanu	4
SZANSE	OCENA	ZAGROŻENIA	OCENA
- możliwość finansowania budownictwa socjalnego ze środków zewnętrznych		- Gmina nie jest w stanie podjąć samodzielnie realizację budownictwa mieszkań	

VI. Cele główne strategii, cele szczegółowe i ich realizacja

6.1 Cele główne strategii

Po uzyskaniu akceptacji społecznej wizji strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wądroże Wielkie do której będzie dążyć społeczność lokalna w wyniku wdrażania strategii, oraz po przeprowadzeniu diagnozy prospektywnej przystąpiono do ustalenia priorytetów, celów głównych strategii.

Cele główne określono dla pięciu obszarów:

1. Edukacja publiczna.
2. Pomoc społeczna i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
3. Rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.
4. Pomoc osobom niepełnosprawnym.
5. Budownictwo socjalne.

Uwzględniając wyniki analizy SWOT, analizy potencjałów wypracowano następujące cele główne:

- dla obszaru „Edukacja publiczna”

Świadome i aktywne społeczeństwo, kapitał ludzki oparty na wiedzy.

- dla obszaru „Pomoc społeczna i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie”

Profesjonalna pomoc społeczna, wzmacniająca świadomość społeczną, wspierająca jakość życia lokalnej społeczności, integrująca mieszkańców.

- dla obszaru „Rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii”

Efektywne rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.

- dla obszaru „Pomoc osobom niepełnosprawnym”

Skuteczna pomoc osobom niepełnosprawnym, wspierająca jakość życia osób dotkniętych niepełnosprawnością, integrująca ze społecznością lokalną.

- dla obszaru „Budownictwo socjalne”

Prężna gospodarka mieszkaniowa zapewniająca mieszkańcom Gminy bezpieczne zamieszkiwanie.

Realizacja tych celów odbywać się będzie poprzez realizację celów szczegółowych w poszczególnych latach. Cele szczegółowe i działania realizacyjne przedstawione zostaną w kolejnych rozdziałach.

EDUKACJA PUBLICZNA

CEL GŁÓWNY

Świadome i aktywne społeczeństwo, kapitał ludzki oparty na wiedzy.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- nowoczesna i przyjazna oświata,
- dostępność bogatej oferty edukacyjnej, programy profilaktyczne, programy profilaktyki alkoholowej, narkotykowej, programy profilaktyki zachowań agresywnych i przemocowych,
- wyrównywanie szans rozwojowych,
- ograniczenie zachowań ryzykownych
- inicjowanie wolontariatu

PROBLEM

Niedostateczna ilość nauczycieli języków obcych, psychologów, terapeutów. Niedostateczne zabezpieczenie zaplecza dydaktycznego w placówkach edukacji publicznej. brak pedagoga, brak środków finansowych na zajęcia popołudniowe, trudności w dowożeniu dzieci na zajęcia pozalekcyjne, małe zainteresowanie ze strony rodziców ofertami edukacyjnymi, niska świadomość społeczna, bierność społeczna, niska aktywność Rady Rodziców Szkoły, Rad Sołeckich, brak edukacji dorosłych, nadużywanie alkoholu przez młodzież, brak działalności w świetlicach wiejskich, brak opieki w świetlicach, słabe wyposażenie w pomoce naukowe (multimedialne), przestarzały sprzęt szkolny (chodzi o normy unijne), nieprzystosowanie obiektów szkolnych dla dzieci z niepełnosprawnością ruchową, brak gabinetów specjalistycznych np. logopedycznych, rewalidacyjnych, brak monitoringu placówek, brak nauczycieli uczących języka angielskiego, brak zainteresowania rodziców problemami dzieci i młodzieży, brak umiejętności wśród rodziców w radzeniu sobie z problemami własnych dzieci, brak czasu, pomysłu na wspólne spędzanie czasu-rodzic-dziecko

DZIAŁANIA

1. Rozwijanie edukacji przedszkolnej.
2. Doposażenie szkół i bibliotek w nowoczesny sprzęt i środki dydaktyczne.
3. Likwidacja barier architektonicznych w placówkach kulturalno – oświatowych.
4. Organizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
5. Przygotowanie i realizacja oferty edukacyjnej dla rodziców i osób starszych.
6. Doskonalenie kadry pedagogicznej uwzględniające nowoczesne techniki i potrzeby rozwojowe społeczności lokalnej.

7. Opracowanie i wdrożenie programu pomocy psychologicznej i pedagogicznej w placówkach oświatowych.
8. Tworzenie gabinetów specjalistycznych np. logopedycznych, rewalidacyjnych.
9. Prowadzenie efektywnych programów profilaktycznych – profilaktyki alkoholowej, narkotykowej, programy profilaktyki zachowań agresywnych i przemocowych.
10. Wspieranie wolontariatu na rzecz społeczności lokalnej, dzieci i młodzieży.

EDUKACJA PUBLICZNA**CEL GŁÓWNY**

Świadome i aktywne społeczeństwo, kapitał ludzki oparty na wiedzy.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- nowoczesna i przyjazna oświata,
- dostępność bogatej oferty edukacyjnej, programy profilaktyczne, programy profilaktyki alkoholowej, narkotykowej, programy profilaktyki zachowań agresywnych i przemocowych,
- wyrównywanie szans rozwojowych,
- ograniczenie zachowań ryzykownych
- inicjowanie wolontariatu
- nowoczesny system oświaty,
- dostępność bogatej oferty edukacyjnej,
- wyrównywanie szans rozwojowych.

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU \ MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Rozwijanie edukacji przedszkolnej.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Wyrównane szanse rozwojowe	Urząd Gminy
2	Doposażenie szkół i bibliotek w nowoczesny sprzęt i środki dydaktyczne.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Wykształcone społeczeństwo	Urząd Gminy
3	Likwidacja barier architektonicznych w placówkach oświatowo – kulturalnych.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Większy dostęp do oświaty	Urząd Gminy

4	Organizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa,	Wykształcone społeczeństwo	Urząd Gminy
5	Przygotowanie i realizacja oferty edukacyjnej dla rodziców i osób starszych.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Wykształcone społeczeństwo	Urząd Gminy
6	Doskonalenie kadry pedagogicznej uwzględniające nowoczesne techniki i potrzeby rozwojowe społeczności lokalnej.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Wykształcone społeczeństwo	Urząd Gminy
7	Opracowanie i wdrożenie programu pomocy psychologicznej i pedagogicznej w placówkach oświatowych.	2008 – 2015	Bezinwestycyjne	Mniej dysfunkcji społecznych	Urząd Gminy
8	Tworzenie gabinetów specjalistycznych np. logopedycznych, rewalidacyjnych.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych	Urząd Gminy
9	Prowadzenie efektywnych programów profilaktycznych - profilaktyki alkoholowej, narkotykowej, programy profilaktyki zachowań agresywnych i przemocowych, inicjowanie wolontariatu.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych	Urząd Gminy
10	Wspieranie wolontariatu na rzecz społeczności lokalnej, dzieci i młodzieży.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe,	Wyrównane szanse rozwojowe	Urząd Gminy

POMOC SPOŁECZNA I PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

CEL GŁÓWNY

Profesjonalna pomoc społeczna, wzmacniająca świadomość społeczną, wspierająca jakość życia lokalnej społeczności, integrująca mieszkańców.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- wzmocnienie i rozwój zintegrowanej pomocy socjalnej,
- aktywizacja zawodowa i społeczna osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy, oraz wspieranie w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych,
- wspieranie rozwoju kwalifikacji osobowych i zawodowych klientów pomocy społecznej,
- rozwój zasobów osobowych i instytucjonalnych Ośrodka Pomocy Społecznej,
- promocja samorealizacji, przedsiębiorczości klientów pomocy społecznej.

PROBLEM

Zła baza lokalowa. brak trzeciego pracownika socjalnego na etat, brak współpracy z sądami, brak konsultantów-psychologa, prawnika itp., niskie wykształcenie beneficjentów i niechęć do współpracy z pracownikiem socjalnym, brak środka lokomocji dla pracowników OPS, brak środka transportu dla przewozu osób niepełnosprawnych, brak lokali na rzecz organizacji pozarządowych, brak KIS, bariery architektoniczne, brak instytucji do zintegrowanej pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, niedostateczna współpraca z powiatem, i poradnictwa dla rodziny, dziedziczenie ubóstwa, brak motywacji do zmiany obecnego stylu życia, uzależnionych od alkoholu, rodziny wielodzietne i niepełne, wzrastająca liczba osób starszych wymagających całodobowej pomocy i opieki, uzależnienie od pomocy społecznej, przeniesienie problemów na pracowników instytucji.

DZIAŁANIA

1. Utworzenie Klubu Integracji Społecznej.
2. Modernizacja i rozwój bazy lokalowej Ośrodka Pomocy Społecznej, oraz rozwój bazy transportowej Ośrodka.
3. Przygotowanie i realizacja programów pomocowych i interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
4. Przygotowanie i realizacja programów pomocowych dla rodzin zagrożonych eksmisją.
5. Opracowanie i wdrożenie programu aktywizacji zawodowej i społecznej pokonywania bezradności społecznej.

6. Inspirowanie instytucji gminnych do wspierania organizacji samopomocowych oraz wolontariatu.
7. Współtworzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz osób starszych i zaburzeniami psychicznymi.
8. Opracowanie systemu promocji samorealizacji, przedsiębiorczości, wychodzenia z kryzysu.

POMOC SPOŁECZNA I PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

CEL GŁÓWNY

Profesjonalna pomoc społeczna, wzmacniająca świadomość społeczną, wspierająca jakość życia lokalnej społeczności, integrująca mieszkańców.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- wzmocnienie i rozwój zintegrowanej pomocy socjalnej,
- aktywizacja zawodowa i społeczna osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy, oraz wspieranie w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych,
- wspieranie rozwoju kwalifikacji osobowych i zawodowych klientów pomocy społecznej,
- rozwój zasobów osobowych i instytucjonalnych Ośrodka Pomocy Społecznej,
- promocja samorealizacji, przedsiębiorczości klientów pomocy społecznej.

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU \ MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Utworzenie Klubu Integracji Społecznej.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	Ośrodek Pomocy Społecznej, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
2	Modernizacja i rozwój bazy lokalowej Ośrodka Pomocy Społecznej oraz rozwój bazy transportowej Ośrodka.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	Ośrodek Pomocy Społecznej
3	Przygotowanie i realizacja programów pomocowych i interwencyjnych	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe,	Pełna realizacja zadania	Ośrodek Pomocy Społecznej

	w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.		budżet państwa		
4	Przygotowanie i realizacja programów pomocowych dla rodzin zagrożonych eksmisją.	2008 – 2015	Bezinwestycyjne	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych, ograniczenie patologii	Ośrodek Pomocy Społecznej, ankiety
5	Opracowanie i wdrożenie programu aktywizacji zawodowej i społecznej pokonywania bezradności społecznej.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Wzrost poczucia bezpieczeństwa w rodzinach	Ośrodek Pomocy Społecznej, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizacje pozarządowe
6	Inspirowanie instytucji gminnych do wspierania organizacji samopomocowych oraz wolontariatu.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy
7	Współtworzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz osób starszych i zaburzeniami psychicznymi.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	Ośrodek Pomocy Społecznej
8	Opracowanie i wdrożenie systemu promocji samorealizacji, przedsiębiorczości, wychodzenia z sytuacji kryzysowych klientów pomocy społecznej.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych	Ankiety

ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

CEL GŁÓWNY

Efektywne rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- profesjonalna pomoc terapeutyczno – profilaktyczna,
- racjonalna i efektywna profilaktyka problemowa,
- skuteczne przeciwdziałanie uzależnieniom,
- promocja zdrowego stylu życia.

PROBLEM

Brak bazy lokalowej dla Komisji rozwiązywania Problemów Alkoholowych, słaby dostęp do terapeutów, psychologów do spraw uzależnień, niska świadomość społeczna zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu, niewystarczające środki finansowe na podejmowanie działań pomocowych, niska motywacja beneficjentów do podjęcia leczenia odwykowego, brak akceptacji, dziedziczenie błędów, niski poziom akceptacji, obojętność społeczeństwa wobec osób pijących i przemocy, brak grupy Al-Anon, brak oferty i pomocy dla młodzieży pijącej (klub MKIS), brak gminnego programu ochrony ofiar przemocy domowej

DZIAŁANIA

1. Organizowanie działań zwiększających dostępność terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób uzależnionych i współuzależnionych i ofiar przemocy.
2. Przygotowanie i tworzenie zespołów interdyscyplinarnych działających profesjonalnie i kompleksowo w zakresie pomocy i interwencji w środowiskach dysfunkcyjnych.
3. Opracowanie i wdrożenie lokalnego programu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
4. Opracowanie i wdrożenie standardów profilaktyki, przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii.
5. Wdrażanie profesjonalnych programów profilaktycznych w szkołach i środowisku lokalnym..
6. Rozwijanie pomocy socjoterapeutycznej poprzez tworzenie świetlic socjoterapeutycznych i klubów młodzieżowych z programem pomocy psychologicznej.
7. Współtworzenie Klubu Integracji Społecznej w zakresie pomocy osobom uzależnionym.

8. Przygotowanie programu edukacji rodziców – wdrożenie programu „Szkoła dla rodziców”.
9. Przygotowanie programów współpracy służb i instytucji pomocowych.
10. Opracowanie i wydawanie ulotek promujący zdrowy styl życia.
11. Prowadzenie systematycznych badań określających skalę zjawisk dysfunkcyjnych i potrzeb pomocowych.
12. Inicjowanie współpracy regionalnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii.
13. Opracowanie i realizacja działań ewaluacyjnych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholizmu i narkomanii oraz aktualizacja programów profilaktycznych i naprawczych dostosowana do wyników ewaluacji.
14. Stworzenie dodatkowych rozwiązań w środowisku młodzieży zagrożonej alkoholizmem i narkomanią np. pedagog rodzinny, terapeuta, street walker .
15. Wspieranie organizacji pozarządowych w organizowaniu różnych przedsięwzięć adresowanych do rodziców, dzieci i młodzieży.
16. Podejmowanie wspólnych działań (projektów) przez samorząd, organizacje pozarządowe i inne instytucje w rozwiązywaniu problemów uzależnień.
17. Edukacja i profilaktyka społeczna mieszkańców gminy.
18. Kreowanie liderów społeczności lokalnej, oraz stwarzanie warunków do rozwoju organizacji pozarządowych (Stowarzyszeń Abstynenckich)

ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII**CEL GŁÓWNY**

Efektywne rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii

CELE SZCZEGÓŁOWE

- profesjonalna pomoc terapeutyczno – profilaktyczna,
- racjonalna i efektywna profilaktyka problemowa,
- skuteczne przeciwdziałanie uzależnieniom,
- promocja zdrowego stylu życia.

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU \ MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Organizowanie działań zwiększających dostępność terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób uzależnionych i współuzależnionych i ofiar przemocy.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe,	Wzrost liczby osób utrzymujących trzeźwość	GOPS, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
2	Przygotowanie i tworzenie zespołów interdyscyplinarnych działających profesjonalnie i kompleksowo w zakresie pomocy i interwencji w środowiskach dysfunkcyjnych.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Ograniczenie patologii	GOPS, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3	Opracowanie i wdrożenie lokalnego programu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe,	Wzrost bezpieczeństwa w rodzinach	GOPS, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja
4	Wdrażanie profesjonalnych programów profilaktycznych w szkołach i środowisku lokalnym..	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe,	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych	GOPS, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
5	Rozwijanie pomocy socjoterapeutycznej poprzez tworzenie świetlic socjoterapeutycznych	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe,	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci,	GOPS, Komisja Rozwiązywania Problemów

	i młodzieżowych klubów z programem pomocy psychologicznej.		budżet państwa	młodzieży i dorosłych, oświata	Alkoholowych
6	Współtworzenie Klubu Integracji Społecznej w zakresie pomocy osobom uzależnionym.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Ograniczenie patologii	GOPS, Ośrodek Pomocy Społecznej
7	Przygotowanie programu edukacji rodziców – wdrożenie programu „Szkola dla rodziców”.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych	GOPS, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
8	Opracowanie i wydawanie ulotek promujący zdrowy styl życia.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe,	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych	GOPS, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
9	Prowadzenie systematycznych badań określających skalę zjawisk dysfunkcyjnych i potrzeb pomocowych.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	GOPS, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
10	Inicjowanie współpracy powiatowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe,	Pełna realizacja zadania	GOPS, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

11	Opracowanie i realizacja działań ewaluacyjnych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholizmu i narkomanii oraz aktualizacja programów profilaktycznych i naprawczych dostosowana do wyników ewaluacji.	2008 – 2015	Budżet Gminy fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	GOPS, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
12	Wspieranie organizacji pozarządowych w organizowaniu różnych przedsięwzięć adresowanych do rodziców, dzieci i młodzieży.	2008 – 2015	Budżet Gminy fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	GOPS, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

13	Podjęmowanie wspólnych działań (projektów) przez samorząd, organizacje pozarządowe i inne instytucje w rozwiązywaniu problemów uzależnień	2008 – 2015	Budżet Gminy fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	GOPS, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
14	Edukacja i profilaktyka społeczna mieszkańców gminy	2008 – 2015	Budżet Gminy fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	GOPS, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
15	Kreowanie liderów społeczności lokalnej, oraz stwarzanie warunków do rozwoju organizacji pozarządowych (Stowarzyszeń Abstynenckich)	2008 – 2015	Budżet Gminy fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	GOPS, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

POMOC OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM

CEL GŁÓWNY

Skuteczna pomoc osobom niepełnosprawnym, wspierająca jakość życia osób dotkniętych niepełnosprawnością, integrująca ze społecznością lokalną.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- wzmocnienie i rozwój zintegrowanej pomocy osobom niepełnosprawnym,
- rozwój zasobów osobowych i instytucjonalnych,
- integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym.

PROBLEM

Bariery architektoniczne w Urzędzie i w GOPS i innych miejscach użyteczności publicznej, izolacja i bierność osób niepełnosprawnych w środowisku, brak środków finansowych na aktywne formy integracji, brak pracy dla osób niepełnosprawnych na terenie Gminy, niewystarczająca opieka środowiskowa, brak środka transportu, brak oferty pomocy specjalnej (psychologicznej, Pedagogicznej, terapii zajęciowej), zbyt mała liczba zatrudnionych opiekunek w terenie, brak fizykoterapeutów, braki w zaopatrzeniu sprzętu rehabilitacyjnego, brak specjalistycznych usług psychoterapeutycznych dla dorosłych, brak dziennego domu pobytu, brak edukacji dla rodzin w których żyją osoby niepełnosprawne oraz dla lokalnego społeczeństwa, rozluźnione więzi rodzinne: zanik podstawowych wartości etycznych ,przeniesienie obowiązków opieki nad osobą niepełnosprawną na instytucje

DZIAŁANIA

1. Likwidacja barier architektonicznych w instytucjach użyteczności publicznej i w miejscu zamieszkania.
2. Utworzenie i prowadzenie Środowiskowego Domu Pobytu dla osób niepełnosprawnych przez Stowarzyszenie „Patronus”.
3. Opracowanie i wdrożenie programu koordynacji usług specjalistycznych i rehabilitacyjnych.
4. Przygotowanie kadr specjalistycznych do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych.
5. Inicjowanie rozwoju wolontariatu, organizacji pozarządowych.

POMOC OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM

CEL GŁÓWNY

Skuteczna pomoc osobom niepełnosprawnym, wspierająca jakość życia osób dotkniętych niepełnosprawnością,

CELE SZCZEGÓŁOWE

- wzmocnienie i rozwój zintegrowanej pomocy osobom niepełnosprawnym,
- zwiększenie współpracy z Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym i Ośrodkiem Wsparcia w Jaworze,
- integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym.

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU \ MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Likwidacja barier architektonicznych w instytucjach użyteczności publicznej i miejscu zamieszkania	2008 - 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, PFRON	Pełna realizacja zadania	Ośrodek Pomocy Społecznej
2	Utworzenie i prowadzenie Środowiskowego Domu Pobytu dla osób niepełnosprawnych	2008 - 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe	Pełna realizacja zadania	Stowarzyszenie „Patronus”
3	Opracowanie i wdrożenie programu koordynacji usług specjalistycznych i rehabilitacyjnych.	2008 - 2015	Budżet Gminy, PFRON	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży	Ośrodek Pomocy Społecznej
4	Przygotowanie kadr specjalistycznych do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych.	2008 - 2010	Budżet Gminy, fundusze pomocowe	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży	Ośrodek Pomocy Społecznej
5	Inicjowanie rozwoju wolontariatu, organizacji pozarządowych.	2008 - 2015	Bezinwestycyjne	Większa efektywność pomocy osobom niepełnosprawnym	Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe

BUDOWNICTWO SOCJALNE

CEL GŁÓWNY

Prężna gospodarka mieszkaniowa zapewniająca mieszkańcom gminy bezpieczne zamieszkiwanie.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- pełne zabezpieczenie lokalowe,
- poszukiwanie alternatywnych sposobów zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych,
- lepsze warunki mieszkaniowe rodzin wielodzietnych.

PROBLEM

Brak wydzielonych terenów przeznaczonych pod budownictwo socjalne, za mało mieszkań komunalnych i w złym stanie technicznym, ograniczona sytuacja finansowa Gminy, brak wolnych mieszkań socjalnych wydzielonych z zasobów gminy, brak mieszkań chronionych, beneficjenci nie dbają o lokale, nie potrafią zmienić swojego stanu,

DZIAŁANIA

1. Budowa mieszkań socjalnych, przebudowa, adaptacja pustostanów na mieszkania socjalne.
2. Budowa mieszkań chronionych.
3. Pomoc mieszkańcom w poprawie warunków zamieszkania (doradztwo, dofinansowanie).

BUDOWNICTWO SOCJALNE

CEL GŁÓWNY

Prężna gospodarka mieszkaniowa zapewniająca mieszkańcom gminy bezpieczne zamieszkiwanie.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- pełne zabezpieczenie lokalowe,
- lepsze warunki mieszkaniowe rodzin wielodzietnych.

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU \ MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Budowa mieszkań socjalnych, przebudowa, adaptacja pustostanów na mieszkania socjalne.	2008 - 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	Urząd Gminy
2	Budowa mieszkań chronionych.	2008 - 2015	Fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania w zależności od potrzeb	Urząd Gminy
3	Pomoc mieszkańcom w poprawie warunków zamieszkania (doradztwo, dofinansowanie).	2008 - 2015	Budżet Gminy fundusze pomocowe, budżet państwa	Lepsze warunki zamieszkania	Urząd Gminy

VII. System aktualizacji strategii

Wprawdzie strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe – w niektórych sytuacjach wręcz konieczne, to jednak należy pamiętać, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków strategii. Najczęściej, ze względu na zmieniające się uwarunkowania zarówno wewnątrz gminy jak i w jej otoczeniu modyfikacjom poddajemy zapisy w części operacyjnej strategii. Jednak najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w dokumencie strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do tego procesu, jaki towarzyszył tworzeniu strategii, powtarzanym w cyklach pięcioletnich. Weryfikacja ta w uspołecznionym procesie, z wykorzystaniem ankiet oraz szerokim udziałem mieszkańców służyć będzie ocenie realizacji oraz uaktualnieniu zapisów strategii zwłaszcza jej nie zrealizowanej części. W czasie weryfikacji mogą powstawać zupełnie nowe cele szczegółowe i projekty dotyczące tych aspektów życia w gminie, w których w dniu dzisiejszym uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć.

Pamiętać jednak należy o konsekwentnym dążeniu do poprawy jakości życia mieszkańców zawartych w wizji, celu nadrzędnym oraz w celach głównych, te bowiem elementy strategii zmianom i modyfikacjom nie powinny być poddawane.

Wybrane informacje, ważne dla realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych

EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY W POLSCE

Europejski Fundusz Społeczny

Europejski Fundusz Społeczny (EFS) jest głównym instrumentem wspierającym działania podejmowane w ramach Europejskiej Strategii Zatrudnienia oraz rocznych wytycznych w sprawie zatrudnienia. Środki EFS przeznaczone są także na realizację Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL ukierunkowanej na przeciwdziałanie dyskryminacji i zwalczanie nierówności szans na rynku pracy.

Obszary wsparcia EFS

Priorytety EFS realizowane są w ramach pięciu *obszarów wsparcia*, które określają zakres działań mogących otrzymać wsparcie ze strony EFS. Obejmują one:

1. **Aktywną politykę rynku pracy** mającą na celu przeciwdziałanie i zapobieganie bezrobociu, przeciwdziałanie zjawisku długotrwałego bezrobocia zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet, ułatwianie ponownej integracji z rynkiem pracy długotrwale bezrobotnych, a także wspieranie integracji zawodowej ludzi młodych oraz osób powracających na rynek pracy po okresie nieobecności na nim.
2. **Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego mające na celu ograniczenie zjawiska marginalizacji społecznej i przygotowanie osób narażonych na wykluczenie społeczne do wejścia na rynek pracy, utrzymania zatrudnienia lub powrotu do czynnego życia zawodowego.** Skierowane jest ono do osób, które ze względu na trudną sytuację życiową nie potrafią samodzielnie odnaleźć się na rynku pracy, nie potrafią rozwiązać osobistych i zawodowych problemów korzystając długotrwale w sposób bierny ze świadczeń pomocy społecznej.
3. **Kształcenie ustawiczne mające na celu ułatwienie i polepszenie dostępu do rynku pracy oraz integrację z rynkiem pracy, podwyższenie i utrzymanie potencjału zatrudnieniowego osób oraz promowanie mobilności zawodowej, poprzez zwiększanie dostępu do szkoleń zawodowych, edukacji oraz doradztwa.**
4. **Doskonalenie kadr gospodarki (promocja potencjału adaptacyjnego) oraz rozwój przedsiębiorczości** poprzez promocję wykwalifikowanej, przeszkolonej i zdolnej do adaptacji do zmiennych warunków rynku pracy kadry pracowniczej, popieranie innowacyjności i potencjału adaptacyjnego w zakresie organizacji pracy, rozwijanie przedsiębiorczości oraz warunków sprzyjających tworzeniu miejsc pracy i podwyższaniu kwalifikacji, rozwój potencjału ludzkiego w sferze badań, nauki i technologii.

5. **Zwiększanie dostępu i uczestnictwa kobiet na rynku pracy**, włącznie z możliwością rozwijania kariery zawodowej, zwiększeniem dostępu kobiet do nowych miejsc pracy, pomocą w uruchamianiu działalności gospodarczej, a także działania zakładające zmniejszenie dysproporcji, których podstawą jest dyskryminacja ze względu na płeć zarówno w ramach pionowych, jak i poziomych struktur rynku pracy.

Ponadto, w ramach EFS wspierane są kwestie horyzontalne (wspólne dla całego obszaru Unii i jej poszczególnych członków) dotyczące rozwoju lokalnego, równości szans, rozwoju społeczeństwa informacyjnego oraz zrównoważonego rozwoju.

Podejmowane działania z zakresu **rozwoju lokalnego** mają przyczynić się, między innymi, do wzmocnienia więzi wewnętrznej wspólnot lokalnych, poprawy jakości życia społeczności oraz zwiększenia zaangażowania mieszkańców i władz lokalnych w rozwój społeczno-gospodarczy regionu poprzez realizację działań opartych na zasadzie partnerstwa.

Kwestia równości szans stanowi istotny element wszystkich realizowanych działań. Odnosi się ona w szczególności do promowania równych szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy, do wyrównywania szans edukacyjnych i szans na rynku pracy osób narażonych na wykluczenie społeczne, osób zamieszkałych na terenach wiejskich i zaniedbanych oraz osób niepełnosprawnych.

Rozwój **społeczeństwa informacyjnego** oznacza działania skierowane na podwyższenie poziomu technologicznego poprzez podnoszenie umiejętności korzystania z nowoczesnych technik informacyjno-komunikacyjnych, aktualizowanie wiedzy o nowoczesnych formach zarządzania i organizacji pracy oraz podwyższanie poziomu wykształcenia społeczeństwa.

Zrównoważony rozwój oznacza rozwój społeczno-gospodarczy z poszanowaniem środowiska naturalnego.

Celem generalnym SPO RZL jest „*budowa otwartego, opartego na wiedzy społeczeństwa poprzez zapewnienie warunków do rozwoju zasobów ludzkich w drodze kształcenia, szkolenia i pracy*”. Celem szczegółowym programu jest rozwijanie konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości. Harmonijny rozwój gospodarki ma zapewnić wzrost zatrudnienia i osiągnięcie spójności społecznej, ekonomicznej i przestrzennej z Unią Europejską na poziomie regionalnym i krajowym.

SPO RZL będzie realizował powyższe cele poprzez działania określone między innymi w następujących Priorytetach:

- ⇒ **Priorytet I: Aktywna polityka rynku pracy oraz integracja zawodowa i społeczna,**
- ⇒ **Priorytet II: Rozwój społeczeństwa opartego na wiedzy,**
- ⇒ **Priorytet III: Pomoc techniczna.**
- ⇒ **Priorytet VII: Promocja integracji społecznej.**
- ⇒ **Priorytet IX: Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach.**

Instytucją odpowiedzialną za realizację SPO RZL jest Departament Zarządzania EFS w Ministerstwie Gospodarki i Pracy.